

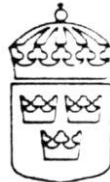
Motion till riksdagen

1989/90:K9

av Åke Gustavsson m.fl. (s)

med anledning av prop. 1989/90:78

Reformerat presstödet

Mot.
1989/90
K9-15

Utan statligt presstödet skulle omkring en tredjedel av landets tidningar få mycket stora ekonomiska svarigheter. Detta faktum är en av orsakerna till att det i dag finns en bred politisk enighet om att det behövs en statlig presspolitik som garanterar mångfald och motverkar likriktning i flödet av nyheter och kommentarer.

Även tidningsbranschen har visat att den är villig att ställa upp bakom denna presspolitik, utformad kring såväl indirekta som direkta stödåtgärder. Med direkt stöd avses de ekonomiska subventioner (ca 500 milj. kr/år) som lämnas framför allt ekonomiskt svagare tidningar, med indirekt stöd avses generella subventioner (ca 1 500 milj. kr/år) i form av t.ex. momsbefrielse och lagre reklamskatt.

Regeringens proposition om ett reformerat presstödet är i stort en utveckling av den tidigare förda politiken. Propositionens innehåll torde innebära att det även under början av 1990-talet kommer att vara möjligt för mindre tidningar att överleva, samtidigt som det öppnas möjligheter till ökat tekniskt samarbete mellan konkurrerande tidningar.

Pa två punkter är det dock nödvändigt med förtydliganden. Detta för att det inte skall rada något tvivel om avsikten med den nyligen presenterade propositionen – nämligen att av de bidragsberättigade tidningarna krävs fortsatt effektivisering, av tidningsbranschen krävs fortsatt uppslutning kring presspolitikens grundprinciper, och att samhället måste ha möjlighet att i fortsättningen göra andra prioriteringar vad gäller det indirekta och direkta stödet till pressen.

För det första är det nödvändigt att riksdagen visar att den menar allvar med att det indirekta stödet till tidningsbranschen är förknippat med branschens eget ansvar att verka för mångfald i kommentarer och nyhetsförmedling. Nyligen blev det känt att Helsingborgs Dagblad avser att lämna systemet för samdistribution och i stället bygga upp en egen organisation för sin distribution. För övriga tidningar som utkommer i Helsingborgsområdet innebär detta stora kostnadsfördyringar och på sikt kan det leda till ett helt nytt konkurrensförhållande. En redan stark tidning kan genom att avstå från samdistribution göra det omöjligt för andra tidningar att konkurrera.

Riksdagen bör här göra en kraftig markering. Det är inte så att det indirekta stödet till tidningsbranschen saknar samband med det direkta. Det in-

nebär konkret att när en tidning anser sig så ekonomiskt stark att den är beredd att avvika från den presstödspolitik som är allmänt vedertagen, så bör den inte heller komma i åtnjutande av samhällets stöd i form av lägre reklamskatt och momsbefrielse. Samhällets skäl att ge tidningsbranschen ett generellt indirekt stöd är naturligtvis ägnat att verka för mångfald i åsikter och nyheter. När en tidning inte längre anser sig behöva verka för detta stöd skall den inte heller komma i åtnjutande av samhällets subventioner.

För det andra krävs ett förtydligande vad avser stöd för samverkan vid gemensamma investeringar i tryckerianläggningar. Även här har branschen ett ansvar. Det får således inte vara möjligt för en part att avstå från samarbete och därmed även göra det omöjligt för den andra parten att beviljas stöd för investering i tryckeriutrustning.

Resonemanget förklaras bäst genom ett exempel:

På en ort finns två konkurrerande tidningar. Tidningen A har högre marknadsandel och starkare ekonomi. Tidningen B har lägre marknadsandel och sämre ekonomi. Både tidningen A och B är i behov av nya tryckpressar. Tidningen A vill av konkurrensskäl dock inte medverka till ett trycktekniskt samarbete utan väljer att ensam investera i en ny tryckpress. Tidningen B har därmed ingen möjlighet att förbättra sin tryckeriutrustning utan kommer på sikt att tvingas ut från marknaden. Den ort på vilken tidningarna A och B utkommer kan därmed komma att bli monopolmarknad.

Regeringens proposition bör i detta avseende förtydligas så att det klart uttalas att stöd till tryckeriinvesteringar även kan lämnas till en tidning i de fall samarbete avvisats av en eller flera konkurrenter. Av samma skäl bör det även ges möjlighet till stöd för tryckerisamarbete inom en och samma koncern i de fall då det är följden av att konkurrenter avvisat samarbete.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att tidningar som inte deltar i systemet för samdistributionsrabatt ej skall äga rätt till indirekt stöd såsom momsbefrielse och lägre reklamskatt,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att tidningar skall kunna få samverkansstöd för tryckerianläggningar även i de fall då den konkurrerande tidningen vägrar sådan samverkan,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att samverkansstöd skall kunna utgå även inom en koncern om konkurrent avvisat trycksamarbete.

Stockholm den 16 april 1990

Åke Gustavsson (s)

Bengt-Ola Rytter (s)

Lars-Erik Lövdén (s)

Karl Hagström (s)